קאַנאַדאַ.

אלגעמיינע ידיעות וועגען לאנד און עצות פאר די וואס
ווילען פאהרען אהין.

ארויסגעגעבען פון דער יודישער קאָלאָניזאַציאָנס געזעלשאפט.

68920

ירושלים

КАНАДА.

ОБЩІЯ СВѢДѢНІЯ И УКАЗАНІЯ
для желающихъ ѣхать въ эту страну.

ס"ט פטרבורג.

בוכדרוקערייׂ פאָן יוסף לוריא עט קאמפ., נאראָחאָוואיא 48.

ה'תרס"ה.

לויט דעם לעצטען בעפעהל פון דער קאנאדישער רעגיע־
רונג ווערען ניט אריינגעלאזען אין לאנד עמיגראנטען, וואס האבען
ניט צו ווייזען ביים אריינפאהר הונדערט רובל סוומן געלד און
א באהן־בילעט ביז דער סטאנציע, וואוהין זיי פאהרען. עמיגראנ־
טען, וואס האבען קרובים, וועלכע נעהמען אויף זיך זארגען פאר
זיי און איינארדנען זיי, ווערען אריינגעלאזען אפילו ווען זיי האבען
ניט צו ווייזען קיין געלד. געזונדע און שטארקע ארבייטער, וואס
ווילען זיך בעזעצען אין די מערב־פראווינצען און האבען באהן־
בילעטען אהין, ווערען אין אנדערע פעלען אריינגעלאזען, אפילו
ווען זיי האבען ניט גענוג געלד מיט זיך. אויך ווערען ניט אריינ־
געלאזען אין לאנד עמיגראנטען, וואס ליידען אויף אנשטעקענדע
אדער עקעלהאפטע קראנקהייטען, דערהויפט אויף פארחעס (פאוואוס,
Favus) און די אויגען־קראנקהייט טראהאמא.

Bibliotheca Universitatis Tartuensis
1941:12589

Дозволено цензурою, С.-Петербургъ. 28 Іюня 1905 года.

דאָס לאַנד.

אין צפון-זייט פון די פעראייניגטע שטאַטען פון אמעריקאַ געפינט זיך די ענגלישע פראָווינץ קאַנאדאַ. דאָס איז אַ גרויס לאַנד, וואָס פערנעהמט כּמעט דעם גאַנצען צפון-זייט פון צפון-אַמעריקאַ און איז גרויס אַנ׳ערך ווי גאַנץ אייראָפּאַ. עס ציהט זיך אויף 5,500 וויאָרסט פון שטילען ים אין מערב ביז׳ן אַטלאַנ-טישען ים אין מזרח, און בעשטעהט פון פאָלגענדע פּראָווינצען: ניי-שאָטלאַנד, פּרינץ עדוואַרד׳ס אינזעל, ניי-ברוינשוויג, קוועבעק, אָנטאַריאָ, מאַניטאָבאַ, די צפון-מערב׳דיגע טעריטאָריעס און ברי-טיש-קאָלומביאַ.

דאָס אויסזעהן פון דעם לאַנד איז ניט אומעטום דאָס זעלבע. פון דעם מזרח-ברעג, פון אַטלאַנטישען ים, ביז דער גוראָן-אָזערע ציהט זיך אַ נידריגעס, פלאַכעס לאַנד. ערטערווייז בעדעקט מיט נידריגע בערגלעך. אַמאָל איז די גאַנצע געגענד געווען בעדעקט מיט וועלדער. איצט ווערט דאָרט אַלץ מעהר פעלדער און לאַנ-קעס, אָבער ס׳איז נאָך דאָרט געבליבען גענוג גרויסע וועלדער. אין צפון-זייט פון גוראָן-אָזערע און דער אויבערשטער-אָזערע איז די געגענד אַ געבירגיגע, מיט אַ סך הוילע פעלזען.

אין מערב-זייט פון דער אויבערשטער אָזערע בעשטעהט דאָס לאַנד פון סטעפּעס. דאָס איז דער פרוכטבאַרסטער טייל פון קאַנאַדאַ, ער ציהט זיך ביז די סקאַליסטע בערג, וואָס פון זיי פערשפּרייטען זיך בערג-צווייגען איבער גאַנץ מערב-קאַנאַדאַ ביז צום שטילען ים.

דער קלימאט.

ווענען דעם קלימאט פון קאַנאַדאַ קען מען זאָגען, אַז בכלל איז ער אַ טרוקענער און אַ געזונדער. נאָר די, וואָס ליידען אויף האלז- אָדער הארץ-קראַנקהייטען, דאַרפען אהין ניט פאָהרען. די לופט איז דאָרט אַ טרוקענע, דעריבער איז דאָרט לייכט אַריבערצוטראָגען גרויסע היצען און שטארקע קעלטען. אין פערשידענע טיילען פון לאנד איז די טעמפעראַטור אַ פערשידענע. אין די פראָווינצען אָנטאַריאָ, קוועבעק און מאַניטאָבאַ איז דער זומער זעהר אַ ווארימער און דער ווינטער אַ קאַלטער און שנעאיגער. דער ווינטער הויבט זיך אָן אין נאָוועמבער אָדער דעצעמבער און דויערט ביז מערץ אָדער אַפריל.

די בעפעלקערונג.

אין קאַנאַדאַ איז דערהויפט בעזעצט מיט איינוואָהנער דער דרום-טייל פון לאנד, דער צפון-טייל פון לאנד איז כמעט אינגאַנצען וויסט.

די צאָהל איינוואָהנער אין קאַנאַדאַ איז בערך 6 מיליאָן מעהר ווי אַ העלפט פון די 6 מיליאָן וואָהנען אין די צוויי פראָווינצען קוועבעק און אָנטאַריאָ. דאָרט געפינען זיך אויך די גרעסטע קאַנאַדישע שטעדט:

אין דער פראָווינץ קוועבעק: מאָנטרעאַל (325,000 איינוואָהנער)
קוועבעק (70,000 איינוואָהנער)

אין דער פראָווינץ אָנטאַריאָ: טאָראָנטאָ (225,000 איינוואָהנער)
אָטאַוואַ (60,000 איינוואָהנער)
האַמילטאָן (53,000 איינוואָהנער).

אין די איבריגע פראָווינצען זענען די גרעסטע שטעדט: וויניפעג (פראָוו. מאַניטאָבאַ) מיט 70,000 איינוואָהנער און וואַנקוועער (פראָוו. בריטיש-קאָלומביאַ) מיט 26,000 איינוו.

די צאָהל יודען אין קאַנאַדאַ איז אַ קליינע, פינף און צוואַנ-

צ׳נג טויזענד בערך. דאָס רוב יודען געפינט זיך אין די פּראָווינצען קוועבעק (אין דער שטאָדט מאָנטרעאַל און די אַרומיגע געגענ־דען — אַנ׳ערך 10,000 מאַן), אָנטאַריאָ (אין דער שטאָדט טאָ־ראָנטאָ—העכער ווי 3,000 מאַן) און מאַניטאָבאַ (אין דער שטאָדט וויניפּעג — ארום 3,000 מאַן). א חוץ די אָנגעֶרופענע שטעדט, וואו יודען געפינען זיך אין א גרויסער צאָהל, וואָהנען קליינע גרו-פּעס יודען אין פיעל אַנדערע שטעדט, למשל, אין האַליפאקס (פּראָ׳ו. ניי־שאָטלאַנד), סען־דזשאָן (פּראָ׳ו. ניי־ברוינש׳ווייג), אָטאַוואַ, האַמילטאָן און לאָנדאָן (אַלע דריי אין דער פּראָ׳ו. אָנטאַריאָ), אין קוועבעק. אויף זעהר פיעל סטאַנציעס פון דער גרויסער קאַנאַ-דישער אייזענבאַהן, וואָס געהט פון שטילען ים צום אַטלאַנטישען, קען מען געפינען צו איינע אָדער צו עטליכע יודישע פאַמיליעס. אין דער וויטעסטער מערב-פּראָווינץ, בריטיש-קאָלומביאַ, וואָה-נען יודען אין דער שטאָדט וויקטאָריאַ. זיי האָבען דאָרט נאָך אין יאָהר 1862 אויסגעבויט פאַר זיך א שוהל. מיט יעדען יאָהר ווערט די צאָהל יודען אין קאַנאַדאַ אַלץ גרעסער.

האַנדעל און פאַבריקאַציע.

קאַנאַדאַ איז דערהויפּט א לאַנד פון ערד־אַרבייט. עס וואַק־סען אין איהר אַלערהאַנד תבואות: ווייץ, האָבער, ארבעס, גערשטען, באָב, מאַאיס, קאַרטאָפּעל און אַנד. קאַנאַדאַ איז רייך מיט וואַלד און וואַסער, דעריבער איז דאָרט ענטוויקעלט דער וואַלד-געשעפט און פישעריי. קויהלען און אַלערהאַנד מעטאַלען געפינען זיך אויך אין לאַנד. צוגלייך ענטוויקלען זיך דאָרט דער האַנדעל און די פאַבריקאַציע. אין דעם פּרט צייכנען זיך אויס מעהר פאַר אַנ־דערע די מזרח-פּראָווינצען. דערהויפּט זענען פערשפּרייט אין קאַנאַדאַ פאָלגענדע אַרטען פאַבריקאַציע: מילנעריי, זעג־מיהלען (טאַרטעקס), די אויסאַרבייטונג פון שוכוואַרג, גאַרבעריי, גוס־פאַב-ריקען, צוקער-פאַבריקען און אַנדערע.

אֱמוּנָה, שְׁפְּרַאךְ און שולֶען.

דאָס רוב איינוואָהנער פון קאַנאַדא זענען פּראָטעסטאַנטען, די פּראָווינץ קיועבּעק איז די איינציגע, וואָס איז בּעזעצט דער־הויפּט מיט קאַטוילּיקען. די הויפּט־שפּראַך אין קאַנאַדא איז די ענגלישע, רעדען און פערשטעהן ענגליש דאַרף יעדערער, וואָס וויל זיך בּעזעצען אין לאַנד און בּעקומען עפּעס אַ מלאָכה אָדער אַנ׳אַרבּייט. דאָס וואָס עס ווערט ווייטער אין בּיכעל געזאַגט ווע־גען די אַרבּייטס־בּעדינגונגען און דעם לוין פאַר אַרבּייטער פון פערשידענע פאַכען, מיינט מען דאָס אַלץ אַזוינע אַרבּייטער, וואָס פערשטעהען די ענגלישע שפּראַך. אין דער פּראָווינץ קיועבּעק איז דאָס רוב פון דער בּעפעלקערונג פראַנצויזען, דעריבּער ווערט דאָרט מעהר פאַר אַלץ געבּרויכט די פראַנצויזישע שפּראַך. אין די קאַנאַדישע שולען לערענט מען די קינדער אומזיסט, און עס עקזיסטירט אַ געזעץ, אַז קינדער פון אַ געוויסען עלטער מוזען געשיקט ווערען אין די שולען.

מַטְבֵּעוֹת.

אין קאַנאַדא ווערען געבּרויכט די זעלבּע מטבעות, וואָס אין די פעראייניגטע שטאַטען פון אַמעריקאַ. מען רעכענט דאָרט אויף דאָלאַרען און סענטען. אַ דאָלאַר איז אויף רוסישע געלד אַנ׳ערך צוויי רובּל (1 רובּל 94 קאָפּ׳) און בּעשטעהט פון 100 סענט (אַ סענט בּערך 2 קאָפּ׳). אויף ענגליש שרייבּט זיך אַ דאָ־לאַר אַזוי: $

אין וועג וועט דעם עמיגראַנט אויסקומען האָבּען צו טהון אויך מיט דייטשע און ענגלישע מטבעות. אין דייטשלאַנד רע־כענט מען אויף מאַרקען. אַ דייטשער מאַרק איז אויף רוסישע געלד אַנ׳ערך 46—47 קאָפּ׳, און בּעשטעהט פון 100 פּפעניג. אין ענגלאַנד רעכענט מען אויף פונטען שטערלינג. אַ פונט שטער־לינג איז אויף רוסישע געלד 9,50 רובּל און בּעשטעהט פון 20

שילינג (א שילינג בערך 50 קאָפּ'), א שילינג ווערט איינגעטיילט אויף 12 פּענס (א פּענס בערך 4 קאָפּ').

ווי אזוי פאָהרט מען אין קאנאדא.

אין קאנאדע קען מען פאָהרען אָדער דורך די רוסישע פּאָרט-שטערט ליבוי און ריגא, אָדער איבער די דייטשע און עסטרייכישע גרעניצען.

פון ליבוי (אָדער ריגא) קאָסט פאר אנ'עמיגראנט א שיפס-קארטע קיין קוועבעק [1]) 70 רובל. די שיפען געהען ניט פון ליבוי און ריגא דירעקט קיין קאנאדא, זיי דערגעהען נאר ביז לאָנדאָן און דאָרט דארף מען זיך אריבערזעצען אויף אנדערע שיפען. א שיפס-קארטע פון ליבוי קיין קאנאדא איבער אנטווערפען (בעלגיען) קאָסט 78 רובל.

מען קען אויך פאהרען פון ליבוי מיט'ן פאראָחאָד ביז האמבורג (עס דויערט 2 מעת-לעת און קאָסט 20 רובל) און פון דאָרט פאָהרען ווייטער מיט א דייטשען שיף.

פון האמבורג ביז האליפאקס קאָסט א שיפס-קארטע 150 מארק (ארום 75 רובל). פון אנטווערפען ביז קוועבעק (ווינטער ביז סען-דזשאָן) 130 מארק, פון ענגלאנד — $5^1/_2$ פונט שטערלינג. די פרייזען פון די שיפס-קארטען בייטען זיך זעהר אָפט, דעריבער דארף מען שטענדיג פאר'ן אָפּפאָהרען אנפרעגען, וויפיעל קאָסט איצט א שיפס-קארטע.

פאר קינדער ביז איין יאָהר צאהלט מען 5 רובל. פאר קינדער פון 1 ביז 12 יאָהר נעהמט מען א האלבען בילעט.

אויפ'ן שיף בעקומט יעדער פּאסאזשיר 3 מאָל א טאָג עסען,

---

[1]) ווינטער איז דער ים ארום קוועבעק פערפראָהרען און די פאראחאָדען שטעלען זיך אב ביי האליפאקס אדער סען-דזשאן. פון דאָרט דארף מען פאָהרען קיין קוועבעק מיט'ן באהן, און דעריבער קאָסט ווינטער די נסיעה אהין א ביסעל טייערער ווי זומער.

אנ׳אָרט אויף צו שלאָפען און מעדיצינישע הילף, אויב ער ווערט קראנק. אויך בעקומט יעדער פּאסאזשיר א בעט, א קאלדרע, א קישען, א טעלער, א קענדעל אויף טרינקען, א גאָפּעל און א מעסער.

אויף די שיפען פון דער „האמבורג—אמעריקא ליניע״, ווען עס פאָהרען מיט זיי א סך יודישע עמיגראנטען, גיט מען זיי די מעגליכקייט צו קאָכען פאר זיך כשר עסען, און עס איז פאר־האַן דערצו כשר געשיר. אויך גיט מען זיי כשר׳ע פלייש־ און פיש־קאָנסערווען, אויב זיי מעלדען פאר׳ן אָבפאָהרען, אז זיי ווילען האָבען אין וועג כשר עסען.

אויף די שיפען פון די אנדערע שיפס־געזעלשאפטען גיט מען די יודישע פּאסאזשירען אויך כשר עסען, אָבער נאָר קאר־טאָפּעל, אלערהאנד אויבס, קאָנסערוען, פיש און דעסגל., און ניט קיין פלייש.

פון רוסלאנד ביז קאנאדא דויערט דאָס פאָהרען ביז צוויי וואָכען.

די עמיגראנטען, וואָס פאָהרען אויף דייטשלאנד דארפען אויף דער רוסיש-דייטשער גרעניץ דורכגעהן דורך די געוויסע „קאָנטראָל-סטאנציעס״. דאָרט פיהרט מען זיי אין באָד, די זאכען און דעם באגאזש וויערען דעזינפעקצירט מען. מען נעהמט דער־פאר פון יעדען עמיגראנט (אויך פון קינדער) צו 2 מארק; פון די, וואָס פאָהרען אויף ענגלאנד, נעהמט מען צו 4 מארק. עס ווערען בעפרייט פון דורכגעהן די קאָנטראָל־סטאנציעס די עמי־גראנטען וואָס האָבען: 1) א פּאס, 2) א שיפס־קארטע פון דער געזעלשאפט „האמבורג-אמעריקא ליניע״, 3) א באהן-בילעט ביז האמבורג און 4) מזומן־געלד צו 200 רובל פאר יעדען דער־וואקסענעם און צו 50 רובל פאר א קינד ביז 10 יאהר.

באגאזש.

מען דארף ניט נעהמען מיט זיך צופיעל זאכען. דאָס פיה־

רען זיי, דערהויפּט מיט די באהנען, און דאָס אריבערפיהרען פון באהן צום שיף קאָסט זעהר טייער און פערשאַפט דעם עמיגראַנט א סך מיה און חלאָפּאָט. מען דאַרף ניט נעהמען מיט זיך קיין זאכען, וואָס פערנעהמען א סך אָרט און אזוינע, וואָס קענען זיך צוברעכען אויפ'ן וועג. ווי כלים צו דער מלאָכה אָדער צו ערד-ארבייט, וואָרום פאר דאָס געלד, וואָס זיי קאָסטען דאָ און וואָס דאָס אריבערפיהרען וועט אָבקאָסטען, קען מען זיי געוויס קויפען דאָרט אויפ'ן אָרט און אפשר נאָך ביליגער. אויך דאַרף מען ניט נעהמען מיט זיך קיין מעבעל, ווי למשל: טישען, שטולען, בע-טען, וואָס לייגען זיך ניט צונויף, בכלל זאכען וואָס פערנעהמען א סך אָרט. דעם באַגאַזש דאַרף מען איינטיילען אין צוויי חלקים: בעזונדער דאַרף מען פערפּאַקען די זאַכען, וואָס מען וועט זיי דאַרפען האָבען ערשט נאָכ'ן אָנקומען אויפ'ן אָרט, און וויעדער בעזונדער די זאכען, וואָס מען מוז זיי געברויכען אויפ'ן וועג. די זאכען, וואָס אויפ'ן וועג דאַרף מען זיי ניט האָבען, דאַרף מען גוט פערפּאַקען אין קאַסטענס, טשעמאָדאַנעס אָדער אויף אַנ'אַנ-דער אופן, אז קיין וואַסער זאָל ניט דורכגעהן און מען זאָל עס קענען פערמאַכען אויף אַ שלאָס. די זאַכען דאַרף מען גוט איינ-לייגען, כדי זיי זאָלען זיך ניט וואַרפען און ניט שאָקלען בשעת'ן פאָהרען און זאָלען איבער דעם ניט צובראָכען ווערען. די קאַס-טענס, טשעמאָדאַנעס א. ז. וו. דאַרף מען אָבער ניט פערנייען אָדער פערבינדען מיט אַ סך שטריק, וואָרום אין די טאַמאָזשנעס אויף די גרעניצען דאַרף מען זיי עפענען. אויף יעדער קאַסטען, טשעמאָדאַן א, ז, וו, דאַרף מען מיט קלאָרע אותיות אָנשרייבען מיט טינט אָדער אייל-פאַרב דעם נאָמען און די פאַמיל'ע פון דעם עמיגראַנט און די פּאָרט-שטאָדט וואוהין ער פאָהרט. דאָס דאַרף זיין אָנגעשריבען אויף דייטש אָדער פראַנצויזיש. מען קען דאָס אַלץ אָנשרייבען אויך אויף בעזונדערע לייניוואָנטענע צעטלען און צונייען אזא צעטעל צו יעדער קאַסטען, טשעמאָדאַן א, ז, וו.; ווען דער עמיגראַנט וועט דאָס ניט טהון, קען ער האָבען גרויסע היזקות. אויב דער עמיגראַנט פאָהרט מיט'ן באַהן ביז דער

פאָרט-שטאָדט, וואו ער דאַרף זיך זעצען אויף'ן שיף, לווינט איהם, אויב ער האָט אַ סך באַגאַזש, אַפּריהער אַיועקצושיקען דעם באַגאַזש „מאַלאָי סקאָראָסטיו״ ; מען דאַרף נאָר אויסרעכענען, דער באַגאַזש זאָל אויף געוויס אָנקומען איידער דאס שיף וועט אָבפאָהרען.

דעם באַגאַזש דאַרף מען שיקען אויף'ן נאָמען פון דער שיפס-געזעלשאַפט, מיט וועלכער דער עמיגראַנט פאָהרט.

אויב דער באַגאַזש פון עמיגראַנט האָט פערשפּעטיגט און ער האָט געמוזט אַיועקפאָהרען אָהן איהם, דאַרף ער וועגען דעם באַלד, ווי ער וועט קומען צו פאָהרען אויף'ן אָרט, מודיע זיין דעם אַגענט פון דער שיפס-געזעלשאַפט, וואָס ער איז מיט איהרען אַ שיף געקומען צו פאָהרען, און דאַרף זעהען אָבנעהמען דעם באַגאַזש.

אויב דער עמיגראַנט וועט עס אָבלייגען און וועט ניט זאָרגען וועגען דעם באַלד, קען דער באַגאַזש גאָר אינגאַנצען פערפאַלען ווערען.

באַלד ווי דער עמיגראַנט קומט צו פאָהרען, דאַרף ער זעהן אַרומקוקען זיין באַגאַזש, וואָס איז געגאַנגען מיט'ן שיף, צי ער איז ריכטיג און גאַנץ אָנגעקומען. ווען עפּעס איז פערפאַלען אָדער צונישטעט געוואָרען, דאַרף ער וועגען דעם באַלד מעלדען.

דער עמיגראַנט וואָס פאָהרט פון ליבוי, מעג פיהרען מיט זיך אומזיסט 6 פוד באַגאַזש. וואָס ער פיהרט מעהר, צאָהלט ער צו 1,75 רובל פאַר אַ פוד ; די קאַסטענס, טשעמאָדאַנעס א. ז. וו. דאַרפען ניט האָבען יעדער פּאַק מעהר ווי 1½ אַרשין די לענג, 1 אַרשין די הויך און 1 אַרשין די ברייט.

די עמיגראַנטען, וואָס זעצען זיך אויף'ן שיף אין האַמבורג און פאָהרען מיט די שיפען פון דער „האַמבורג—אַמעריקאַ ליניע״, מעגען פיהרען מיט זיך אומזיסט 100 קילאָגראַם באַגאַזש (6 פוד מיט 5 פונט) ; קינדער, וואָס פאָהרען מיט אַ האַלבען בילעט, מעגען פיהרען אומזיסט 50 קילאָגראַם באַגאַזש. וואָס מעהר, ווערט געצאָהלט 25 מאַרק (אַרום 12 רובל) פאַר יעדע 100 קי-

לאָגראַם. אויב דער באַגאַזש ווערט פערפאַלען, צאָהלט די „האַמ-בורג—אַמעריקאַ ליניע" ארויס ניט מעהר ווי 100 מארק 1).

אויף די אַייזענבאַהנען אין פרייסען און עסטרייך גילטען פאָלגענדע תקנות וועגען באַגאַזש: אַ פּאַסאַזשיר פון 3-טען קלאַס מעג פיהרען אומזיסט 62 פונט באַגאַזש, אין 4-טען קלאַס (אין פרייסען) מעג אַ פּאַסאַזשיר נעהמען באַגאַזש נאָר מיט זיך אין וואַגאָן און וויפיעל אַ דערוואַקסענער מענש קען אויפהויבען.

אויף די אַייזענבאַהנען אין ענגלאַנד טאָר מען פיהרען באַגאַזש ניט מעהר ווי 112 ענגלישע פונט (126 רוסישע פונט; אַ ענגלישער פונט איז גלייך $1^1/_8$ רוס. פונט), אין קאַנאַדאַ דארף דער באַגאַזש פערנעהמען ניט מעהר ווי 10 קוביק-פוס און וועגען ניט מעהר ווי 150 ענגלישע פונט. וואס מעהר, ווערט אין קאַנאַדאַ געצאָהלט 12% פון דעם פרייז פון באַהן-בילעט פאַר יעדע 100 ענגל. פונט.

וואס דאַרף דער עמיגראַנט נעהמען מיט זיך.

קליינע הויז-גערעט, ווי מעסער, גאָפּעל און לעפעל, געשיר, בעט-געוואַנד, טישטיכער, נייי-מאַשינען, קליינע אינסטרומענטען און דעסגל. קען דער עמיגראַנט נעהמען מיט זיך, ער דארף נאָר ניט נעהמען קיין שווערע זאַכען. פון קליידער דארף יעדער עמי-גראַנט נעהמען מיט זיך פאָלגענדעס:

מאַנסבילען: 1) אויף צו טראָגען אין וועג: אַ לאַנגען וואַ-רעמען מאַנטעל, אַ גוטען בגד, אַ פּאָר שטיוועל, אַ וואָלענע קאָלדרע,

---

1) אויב דער עמיגראנט וויל בעקומען דעם גאנצען ווערטה פון זיין באגאזש, ווען דער באגאזש וועט פערפאלען ווערען, דארף ער איהם סטרא-כירען: ער דארף דערלאגגען א פאפיר, אין וועלכען עס ווערט אויסגערעכענט וואס ער פיהרט מיט זיך און וואס יעדע זאך קאסט און בעזונדער בעצאהלען פאר די סטראכאווקע.

א וואַרימע היטעל און א האַלז-טיכעל, וועש, טיכלעך, האַנדטיכער און גוטע לײַוועַנטענע הויזען ; 2) אויף צו טראָגען קומענדיג אין קאַנאַדאַ : אַ צווייטען בגד, אַ צווייטע פּאָר שטיוועל און 3—4 פּאָר וועש .

פּרויען : 1) אויף צו טראָגען אין וועג : איין וואַרימע קלייד, אַ פּאָר קאַמאַשען , א וואַרימען מאַנטעל אָדער אַ זשאַקעט. אַ וואָלענע קאָלדרע און אַ האַלז-טיכעל , אַ הוט , וואָס זיצט גוט אויף'ן קאָפּ, וועש, טיכלעך, נעה-געצײַג און אַ לײַוועַנטענעם זעקיל ; 2) אויף צו טראָגען, קומענדיג צו פאָהרען אין קאַנאַדאַ : אַ צווייטע וואַרימע קלייד, אַ צווייטע פּאָר קאַמאַשען , א באַיוועל-קלייד , טיכלעך, האַנדטיכער און 3—4 פּאָר וועש .

קינדער : וואַרימע קליידער , מאַנטלען , שיך און 3—4 פּאָר וועש אין וועג און אויף צו טראָגען שפּעטער .

די אייזענבאַהנען אין קאַנאַדאַ .

אומזיסטע בילעטען אויף צו פאָהרען מיט'ן באַהן גיט מען ניט אין קאַנאַדאַ . עסענוואַרג אויף'ן וועג דאַרף זיך דער עמיגראַנט איינקויפען דאָרט, וואו ער זעצט זיך אין באַהן : קאָנסערווען, טיי, אַ טשײַניק, אַ בלעכענע געריכטע מילך און דעסגל. בילעטען אויף צו פאָהרען אין קאַנאַדאַ מיט'ן באַהן דאַרף מען קויפען אין איירָאָפּאַ צוזאַמען מיט דער שיפס-קאַרטע . מיר ברענגען דאָ די פּרײַזען פון די באַהן-בילעטען, וואָס זיי קאָסטען ווען מען קויפט זיי אין איירָאָפּאַ צוזאַמען מיט די שיפס-קאַרטען [1] :

[1] ווען מען קויפט זיי אין קאַנאַדא , קאָסט עס א סך טייערער . פאר קינדער , יונגער פאר 12 יאָהר , צאָה'לט מען א העלפט , קינדער פאר 5 יאָהר מעג מען פיהרען אומזיסט .

	פון קוועבעק קאָפּ׳ רובל	פון מאָנטרעאַל קאָפּ׳ רובל	פון סען-דזשאָן אָדער האַליפאַקס קאָפּ׳ רובל
ביז קוועבעק	— —	4,90	10,65
„ מאָנטרעאל	4,85	— —	10,65
„ אָטאַווא	9,70	4,85	13,80
„ טאָראָנטאָ	13,80	12,90	13,80
„ האַמילטאָן	13,80	13,80	13,80
„ וויניפּעג	31,50	31,50	33,50
„ קאַפּעל	37,50	37,50	— —
„ וואַנקוווער	— —	98,70	— —
„ וויקטאָריא	98,70	— —	— —

די פּרייזען קענען זיך מיט דער צייט אומבייטען.

צו וועמען קען זיך דער עמיגראַנט ווענדען אין קאַנאַדאַ.

אין די שטעדט, וואו די עמיגראַנטען קומען אָן: קוועבעק און מאָנטרעאַל (אין דער פּראָווינץ קוועבעק), האַליפאַקס (ניי-שאָטלאַנד) און סען-דזשאָן (ניי-ברונשוויג) זענען פאַרהאַן ספּעציעלע סטאַנציעס פאַר די, וואס קענען ניט צאָהלען פאַר קיין צימער. די עמיגראַנטען קענען דארט זיין א קורצע צייט, נאר פאַר דאס עסען דאַרפען זיי צאָהלען.

יודישע עמיגראַנטען קענען זיך ווענדען נאָך עצות און ידיעות צו די יודישע פעראיינען און צדקה-חברות. די וויכטיגסטע פון זיי זיינען די פאָלגענדע: אין האַליפאַקס — באַראָן הירש׳ס צדקה-חברה („באַראָן דע הירש בענעוואָלענט אינסטיטושאָן), אין מאָנטרעאַל — באַראָן הירש׳ס צדקה-אנשטאַלט („באַראָן דע הירש אינסטיטוט“), אין טאָראָנטאָ — די יודישע צדקה-חברה (היברוו בענעוואָלענט סאָסייעטי“), אין וואַנקוווער — די יודישע צדקה-חברה (היברוו בענעוואָלענט סאָסייעטי“), אין וויקטאָריא

(בריטיש-קאָלומביאַ) — דער יודישער פרויען-פעראיין („היבריו לעדים אסאָסיאיישאָן") .

אין דער שטאָדט וויניפעג (פראָווינץ מאַניטאָבאַ) געפינט זיך א בעזונדער רעגירונגס-בעאמטער , אַ עמיגראַציאָנס-קאָמיסאַר (קאָמישאָנער אָף אימיגריישאָן) . ער גיט עצות און טיילט מיט די נויטיגע ידיעות יעדערען , וואָס וויל זיך בעזעצען אין מאַני-טאָבאַ אָדער אין די צפון-מערב'דיגע טעריטאָריעס . אין די דאָ-זיגע צוויי פראָווינצען געפינען זיך אין פיעל שטעדט ספעציעלע עמיגראַציאָנס-בעאמטע, געשטעלטע פון דער רעגיערונג, און אויך אומזיסטע סטאַנציעס פאַר עמיגראַנטען , וואָס קענען פאַר קיין דירה ניט צאָהלען . די עמיגראַנטען , וואָס ווילען זיך בענוצען מיט די סטאַנציעס, דאַרפען יועגען דעם פריהער אָנשרייבען אַהין . פון די בעאַמטע בעקומען די עמיגראַנטען אומזיסט ידיעות וועגען ערד און פערמעס , וואָס פערקויפען זיך , וועגען דעם , וואו עס ווערען געפאָדערט אַרבייטער, ווי גרויס איז דער לוין, ווי דאַרף מען פאָהרען און וואָס קאָסט דאָס פאָהרען .

אין די באַהן-צוגען , וואָס פאָהרען פון קיועבעק קיין מערב-זייט פון דער אויבערשטער אָזערע , געפינען זיך שטענדיג רעגי-רונגס-בעאמטע אום צו העלפען די עמיגראַנטען אין וועג און געבען זיי עצות .

ווען אַ עמיגראַנט ווערט קראַנק און קען אַליין ניט זאָרגען פאר זיך, בעקומט ער פון דער רעגיערונג מעדיצינישע הילף און ווערט צוגענומען אין שפיטאָל .

אין די וויטערדיגע קאַפּיטלען יוערט אָנגעוויזען , וואָסערע קאַטעגאָריעס אַרבייטער קענען גיכער פאַר אַנדערע געפינען אַרבייט און בעזעצען זיך אין קאַנאַדאַ .

ערד-ארבייטער.

פאר די, וואס פערנעהמען זיך מיט ערד-ארבייט, לוינט בעסער פאר אלץ, זיי זאלען קומען צו פאהרען אין מאנאט אפריל. אסיען-צייט וועט פאר זיי שווער זיין צו בעקומען ארבייט. מעהר פאר אלץ ווערען געפאדערט ארבייטער פריהלינגס-צייט און בשעת מען נעהמט אראב פון די פעלדער. עס ווערען געפאדערט דערוואקסענע און יונגע לייט, וואס זענען געניט אין דער ארבייט און בעקאנט מיט לאנד-ווירטשאפט, וואס קענען מעלקען קיה, בעגעהן זיך מיט בהמות, פערד, באראנעס, חזירים, קוילענען פיה א. ז. וו.; אפילו ניט-געניטע ארבייטער קענען זיך געפינען אנ-ארבייט אין פריהלינג, אויב זיי זענען שטארקע, פעהיגע מענשען און ווילען זיך לערנען; נאר פון אנהויב וועלען זיי בעקומען א חוץ קעסט זעהר א קליינע שכירות. אין אנטאריא איז אין יאהר 1904 געווען א גרויסער דחק אויף ארבייטער, וואס זענען בעקאנט מיט ערד-ארבייט און גערטנעריי. בשעת דער ארבייט אויפ'ן פעלד ווערען געפאדערט זעהר פיעל ארבייטער אין מאניטאבא און די צפון-מערב'דיגע טעריטאריעס, אבער עס קומען אהין צו-פאהרען ארבייטער פון די מזרח-פראווינצען. דעריבער איז פאר די ניי-אנגעקומענע עמיגראנטען בעסער צו פאהרען קיין אנטאריא, איידער קיין מאניטאבא. כמעט אומעטום פיהרט זיך, אז עמיגראנטען אהן פאמיליעס בעקומען גיכער ארבייט, ווי די וואס האבען מיט זיך א פאמיליע. עס ווערט איצט איינגעפיהרט אין קאנאדא, אז מען דינגט ארבייטער אויף א גאנץ יאהר, דאס רוב אבער דינגט מען זיי דארט נאר אויף 7—8 מאנאטען. אויף די ווינטערדיגע חדשים פערלאזען די ארבייטער די פערמעס און געהען זיך זוכען אנדערע פערדינסטען: אין אנטאריא און די מזרח-פראווינצען ארבייטען זיי אויף די פאבריקען, אין די גרובען, זענען בעלי-עגלות; אין מאניטאבא און די צפון-מערב'דיגע טעריטאריעס ארדנען זיך אנדערע איין אויף אייגענע שטיקער ערד, וואס די רעגירונג גיט דארט אומזיסט; אין בריטיש-קאלומביא

Ex bibl. univ. Tart.

קאַנאַדאַ.

פערנעהמען זיי זיך מיט פישעריי, ארבייטען אין די גרובען און אלס בעלי־עגלות.

אין דורכשניט פערדינט אנארבייטער אין פערלויף פון די 7—8 מאָנאַטען, אחוץ קעסט: אין דער פראָווינץ קיועבעק פון 10 ביז 20 דאָלאַר אַ מאָנאַט (אָדער 25—35 דאָלאַר אַ מאָנאַט אויף אייגענע קעסט); אויף פרינץ עדוארד'ס אינזעל פון 10 ביז 18 דאָלאַר; אין אנטאריא פון 16 ביז 25 דאָלאַר. אין ניי־ברוינשוויג און ניי־שאָטלאנד פערדינט מען פון מאַי ביז נאָיעמבער פון 10 ביז 20 דאָלאַר אַ מאָנאַט. אין מאניטאָבא איז דער דורכשניט־לוין 20—25 דאָלאַר אין די זומערדיגע מאָנאַטען און 5—15 בשעת'ן ווינטער. אין די צפון־מערב'דיגע טעריטאָריעס איז דער לוין 20—25 דאָלאַר אַ מאָנאַט מיט קעסט, אין בריטיש־קאָלומ־ביא ביים שטילען ים 15—35 דאָלאַר. אויף דער אינזעל וואַנ־קוווער און אין עטליכע אנדערע ערטער בענוצען זיך די פערמערס מיט די ביליגע יאפאַנישע און חינעזישע ארבייטער און צאהלען ארום 25 דאָל. אַ מאָנאַט אָהן קעסט אדער 15 דאָל. מיט קעסט.

בשעת דעם אראָבנעהמען פון די פעלדער שטייגען די פריי־זען, בעזונדערס גוטע אַרבייטער קענען שטענדיג מעהר פערדינען.

ווען מען מאכט מיט'ן אַרבייטער אַ קאָנטראַקט אויף אַ גאַנץ יאהר, צאָהלט מען איהם געוועהנליך ווייניגער. אין אָנטאריא צאָהלט מען געוועהנליך אחוץ קעסט 160 דאָל. אַ יאָהר, אין אויס־נאהם-פעלען ביז 200 דאָל.; אין מאַניטאָבא 120—250 דאָלאַר, אין בריטיש־קאָלומביא 240— 350 דאָל. און אין ניי־ברוינשוויג 120—180 דאָל. אַ יאָהר.

פאַסטוכעס.

גוטע פאַסטוכעס בעקומען אין מאַניטאָבא און אין די צפון־מערב'דיגע טעריטאָריעס פון 20 ביז 25 דאָלאַר אַ מאָנאַט מיט

קעסט, אויב מען דינגט זיי אויף א יאָהר. פּאסטוחעס ווערען אָבער געפאָדערט זעהר ווענינ. די וואָס פערנעהמען זיך מיט שערען שעפּסען בעקומען 7 סענט פאר א שעפּס.

אין די צפון-מערב׳דיגע טעריטאָריעס זענען פאראַן די „רענטשעס״, אַזוינע הויפען, וואָס פערנעהמען זיך ספּעציעל מיט האָדעווען פיה. פראָסטע ארבייטער בעקומען דאָרט 20—25 דאָל. א חודש, אויפזעהער — 35 דאָל. און מעהר. צו דער ארבייט ווערען אָבער געפאָדערט געניטע ארבייטער, און דעריבער קען עס פאר די ניי-אָנגעקומענע עמיגראַנטען קיין בעשעפטיגונג ניט זיין. די „רענטשעס״ ליגען דערהויפּט ארום דער שטאָדט מעק-לויד (אין די צפון-מערב׳דיגע טעריטאָריעס).

אין בריטיש-קאָלומביא לוינט זיך צו פערנעהמען מיט האָ-דעווען פיה און פיהרען א זעלבשטענדיגע מילך-ווירטשאפט.

גערטנער.

אין אָנטאַריאָ צאָהלט מען די גערטנער פון 1 דאלאר ביז 1 דאָל. 75 סענט א טאָג, אָבער ארבייט פאר זיי איז פאראַן נאָר אין פריהלינג. אין ניי-ברונשוויג און אין דער פּראָ-ווינץ קוועבעק פערדינען גערטנער פון 12 ביז 20 דאָל. א חודש אחוץ עסען, אין ניי-שאָטלאנד $1-1^1/_4$ דאָל. א טאָג מיט עסען. אין די אנדערע פראָווינצען ווערען גערטנער גאר ניט גע-פאָדערט. אין מאָנטרעאל און אין די געגענדען ארום אנדערע שטעדט, דערהויפּט ווינניפּעג, קענען זיך גערטנער זעלבסטשטענדיג איינאָרדנען, האָבענדיג א קליינעם קאַפּיטאל.

בעלי-מלאכות און פאבריקס-ארבייטער.

פאר בעלי-מלאכות איז אויך דאָס בעסטע קומען צופאָה-רען אין קאנאַדא אין פריהלינג. אומעטום ווערען שטענדיג מעהר

פאר אלץ געפאָרערט טשעסליארעס. אין יאָהר 1904 האָבען אָהן שוויריגקייטען געפונען ארביים פאר זיך אלערהאנד געלערנטע בעלי-מלאָכות, ווי סטאָליארעס, מוליארעס, האָלץ-זעגער, באָנדרא-רעס און אנדערע, איצט אָבער איז אומעטום פארהאן גענוג בעלי-מלאָכות, און נייע דארפען אהין מעהר נים קומען, דערהויפט ווינ-טער-צייט. אין די דערפער וואָלטען געקענט פערדינען צום לעבען שמידען און טשעסליארעס, וואָס האָבען א קלייגעם קאפּיטאל און קענען זיך פערנעהמען מיט זייער מלאָכה און צוגלייך ארביי-טען אויף א קליינער פערמע. מען דארף אָבער דערצו קומען צו-פאָהרעי זומער אָדער אין פריהלינג.

די פאבריקאציע איז דערהויפט ענטוויקעלט אין די פראָ-ווינצען קיועבעק און אָנטאריאָ, אין די געגענדען ביים ים געפי-נען זיך אויך גרויסע פאבריקען. אין מאניטאָבא איז פארהאן זעהר ווענינ פאבריקען. געוועהנליך בעקומט אַנ'ארבייטער מיט זיין עסען: אין די מזרח-פּראָווינצען פון $1^1/_2$ ביז $2^1/_2$ דאָלאר, אין מאניטאָבא פון 2 ביז 3 דאָל., אין די צפון-מערב'דיגע טע-ריטאָריעס פון 2 ביז 5 דאָל. (ס'ווענט זיך ווי ווייט די פאבריק איז פון דער באהן) און אין בריטיש-קאָלומביא פון 3 ביז 4 דאָל. א טאָג.

מוליארעס בעקומען אומעטום אויף $1-^1/_2$ דאָל. א טאָג מעהר, אָבער ווינטער-צייט זענען פארהאן וואָכען, ווען זיי קענען נים ארבייטען איבער די פרעסט. אין וויקטאָריא (בריטיש-קאָ-לומביא) בעקומען איצט מוליארעס $4^1/_2$ דאָל. א טאָג (8 שעה ארביים), די וואָס ארבייטען אין דער בליי-פאבריקאציע, בעקומען 4 דאָל. א טאָג, און טשעסליארעס 40 סענט א שעה. אין וויניפּעג בעקומען מוליארעס 45 סענט א שעה (ארביים איז פארהאן 8—7 מאָנאטען אין יאָהר). אין וואנקוווער בעקומען טשעסליארעס 45—40 סענט א שעה, ארבייטער אין בליי-פאבריקען 50 סענט א שעה, די און יענע ארבייטען צו 8 שעה אין טאָג. אין טאראָנטאָ (אָנטא-ריאָ) בעקומען טשעסליארעס 35—30 סענט, אין האליפאקס (ניי-שאָטלאנד) 25—22 סענט א שעה, אין ראָסלאנד (בריטיש-קאָלומ-

ביא) 3½ דאָל. א טאָג. אין אָטאַוואַ (אָנטאַריאָ) און אין מאָנט־רעאַל (קוועבעק) בעקומען מוליאַרעס 40 סענט א שעה. אין האַ־מילטאָן 45 סענט (9 שעה אין טאָג ארבייטען), אין טאָראָנטאָ 45 סענט (8 שעה אין טאָג אַרבייטען). זעצער בעקומען אין בריטיש־קאָלומביא 22—17 דאָלאַר א וואָך (54—45 שעה), אין מאַניטאָבא 18—16 דאָל. א וואָך (54 שעה), אין ניי-ברוינשווייג, האַליפאַקס (ניי־שאָטלאַנד) און אין קוועבעק — 10 דאָל. א וואָך (54 שעה).

די לעצטע צייט איז אין קאַנאַדא בכלל געשטיגען דער לוין, דערהויפּט ביי די ארבייטער, וואָס האָבען צו טהון ביים בויען, אין גוס־פאַבריקען, אויף די אייזענבאַהנען, און אויך פאַר פּראָסטע ארבייטער, נאָר צוגלייך איז דאָס לעבען אויך טייערער געוואָרען.

וואַלד־געשעפט.

פאַר ניט געניטע ארבייטער איז זעהר שווער בעקומען אַר־בייט אין וואַלד־געשעפט. געניטע ארבייטער דאַגעגען איז אין אָנטאַריאָ און די מזרח-פּראָווינצען די לעצטע צייט געווען זעהר וועניג. האָלץ־זעגער האָבען דאָ זעהר גוט פערדינט. אין די מזרח־פּראָווינצען צאָהלט מען פאַר האַקען האָלץ 22—20 דאָל. א מאָנאַט, פאַר אראָבפיהרען (די פליטניקעס) ביז 30 דאָל. א חודש, אַלץ מיט קעסט. אין בריטיש־קאָלומביא צאָהלט מען פאַר האָלץ-האַקען פון 35 דאָל. א מאָנאַט מיט קעסט, אין מאַניטאָבא פון 26 ביז 35 דאָל. אויף די זעג־מילען פון בריטיש-קאָלומביא בעקומען די האָלץ-זעגער $5—2\frac{1}{2}$ דאָל. א טאָג (אָהן עסען), אין אַנדערע פּראָווינצען $4—1\frac{1}{2}$ דאָל. אויף די זעג־מיהלען ארבייט מען געוועהנליך 11—10 שעה א טאָג, אין די וועלדער — פון אין דער פריה ביז פאַרנאַכט. מיט וואַלד־געשעפט פערנעהמט מען זיך ווינטער־צייט און דערהויפּט אין די מזרח־פּראָווינצען און אין בריטיש־קאָלומביא; אין די צפון־מערב'דיגע טעריטאָריעס איז פאַרהאַן וועניג וואַלד צום האַקען.

אַרבּייטער אין די גרובען.

אין די גאָלד-גרובען אין ניי-שאָטלאַנד פערדינען די אַרבּייטער 2¼ דאָל. אַ טאָג אין דורכשניט. מען אַרבּייט דאָרט אין פערלויף פון גאַנצען יאָהר. גאָלד-גרובען געפינען זיך אויך אין מערב-טייל פון אָנטאַריאָ, נאָר דאָרט פאָדערען זיך ווענינ אַרבּייטער. די לעצטע צייט האָט זיך ענטוויקעלט די אַרבּייט אין די גרובען אין בריטיש-קאָלומביאַ; די דאָרטיגע גרובען ליעגען אַלע ארום ראָסלאַנד, נאָר גוטע און געזונדע אַרבּייטער קענען דאָרט געפינען אַרבּייט בשעת דעם אַרבּייטס-סעזאָן. די לעצטע צייט האָט מען געפונען גאָלד-גרובען אין דער ווייטער געגענד יוקאָן (אין די צפון-מערב'דיגע טעריטאָריעס) ביים טייך קלאָנדייק און אין אַנדערע ערטער.

קויהלען-גרובען זענען פאַרהאַן אין פערשידענע פראָווינצען, די גרעסטע געפינען זיך אין ניי-שאָטלאַנד און בריטיש-קאָלומביאַ, אָבער אַרבּייטער ווערען דאָרט איצט ניט געפאָדערט.

פּראָסטע אַרבּייטער.

פאַר פּראָסטע אַרבּייט און ערד-גראָבען צאָהלט מען אין די מזרח-פּראָווינצען, אין מאַניטאָבאַ און די צפון-מערב'דיגע טעריטאָריעס פון 1 דאָלאַר ביז 1 דאָל. 75 סענט אַ טאָג אָהן עסען, אין בריטיש-קאָלומביאַ 2½—1½ דאָל.. אויף די שיפּ-ווארשטאַטען אין וואַנקוּווער (בריטיש-קאָלומביאַ) בעקומען די אַרבּייטער 20 סענט אַ שעה, אין מאָנטרעאַל 2—1¼ דאָל. אַ טאָג. טרעגער, וואָס פערנעהמען זיך מיט לאָדעווען, בעקומען אין האַליפאַקס 20 סענט אַ שעה ביי טאָג און 25 ביי דער נאַכט, אין מאָנטרעאַל— 25 סענט ביי טאָג און 30 ביי דער נאַכט, אין וואַנקוּווער (בריטיש-קאָלומביאַ) 40 סענט אַ שעה ביי טאָג און 50 ביי דער נאַכט. אַרבּייטער, דערהויפּט אויף צו גראָבען ערד, ווערען אין אַ גרויסער צאָהל געפאָדערט אומעטום נאָר פריהלינגס און זומער-צייט, ווען

עס איז פאַרהאַן פּועל אַרבּײַט בײַם בױען די אײזענבאַהנען, פערריכטען די װעגען און דעסגל..

פּישערײ.

אין נײַ-ברונשװײג, נײַ-שאָטלאַנד און קװעבּעק פערנעהמען זיך טױזענדער אַרבּײַטער מיט פּישערײַ. דער סעזאָן דערפון דױערט געװעהנליך פון אַפּריל ביז נאָװעמבער, די איבריגע מאָנאַטען מוז מען זיך זוכען אַנדערע בּעשעפטיגונגען. די פּישער אָדער זײ פּישען אױף אײגענע לאָדקעס, אָדער זײ בּעקומען אַלץ װאָס זײ האָבּען נױטיג פון דעם בּעל-הבּית, און ער גיט זײ אַ חלק פון פערדינסט; אין דורכשניט פערדינען זײ דערבּײַ פון 150 ביז 250 דאָל. פאַר אַ סעזאָן. פאַר פּישען די אַמאַרען (אַזאַ מין פּיש) צאָהלט מען שכירות אַרום 8 דאָל. אַ װאָך. אין בּריטיש-קאָלומבּיאַ פערנעהמט מען זיך אויך מיט פּישערײַ, אָבּער דאָרט זענען די אַרבּײַטער דערהױפּט חינעזער אָדער אינדיאַנער. װײַסע זענען דאָרט פאַרהאַן זעהר װעניג און אין פערלױף פון די 5—6 מאָנאַטען סעזאָן-צײַט פערדינען זײ פון 40 בּיז 100 דאָל. אַ מאָנאַט אַחוץ עסען.

אַנדערע בּעלי-מלאכות און אַרבּײַטער.

קצבים, בּעקערס און פאַבּריקמאַכערס פערדינען אין דורכשניט $1^{1}/_{4}$—2 דאָל. אַ טאָג, פּריקאַזטשיקעס אין מאַנופאַקטור- און קאָלאָניאַל-קראָמען פון 8 בּיז 12 דאָל. אַ װאָך. זײ װערען װעניג געפאָדערט.

בּעלי-עגלות און פוהרמאַנעס בּעקומען אין דורכשניט 10—15 דאָל. אַ מאָנאַט מיט עסען. זײ קענען געפינען אַרבּײַט אין די גרױסע שטעדט, װי אָטאַװאַ, מאָנטרעאַל און דעסגל..

וועשערינס (פראטשקעס) בעקומען אין מאנטרעאל פון 75 סענט ביז 1 דאל. א טאג אהן עסען.

שניידערקעס און מאדיסטקעס ווערען געפאדערט נאר אין איניגע געגענדען, דעריבער דארפען זיי ניט פאהרען קיין קאנא־דא, ניט האבענדיג זיך פריהער אנגעפרעגט צי עס וועט זיין פאר זיי ארבייט, סיידען זיי פאהרען צו קרובים. אין מאנטרעאל איז שוין פארהאן אזוי פיעל שניידערקעס, אז ארבייט איז פאר זיי זעהר שווער צו געפינען. אין אנטאריא פערדינען זיי אין דורכשניט 4 דאלאר א וואך; אין סען-דזשאן (ניי־ברוינשווייג) צאהלט מען $1^1/_4$ דאל. א טאג פאר נייען מענסקע קליידער און פון $2^1/_2$ ביז 7 דאל. פאר א פרויען־קלייד; אין וויניפעג (מאניטאבא) צאהלט מען 1—$1^1/_2$ דאל. א טאג, אין קאלגארי (צפון־מערב'דיגע טעריטאריעס) 20 דאל. א מאנאט אחוץ עסען, אין מאנטרעאל — פון 75 סענט ביז 1 דאל. א טאג, אין וואנקווער (בריטיש-קאלומביא) פערדינען מאדיסטקעס אחוץ עסען 1—$1^1/_2$ דאל. א טאג.

די אלע פרייזען פאר ארבייט, וואס זענען דא אנגעוויזען, גיבען מעהר ניט ווי א בעגריף וועגען דעם, וואס מען קען פער־דינען אין קאנאדא. די פרייזען זענען ניט קיין שטענדיגע, זיי בייטען זיך אפט.

ווער דארף ניט פאהרען אין קאנאדא.

מעהר פאר אלץ ווערען אין קאנאדא געפאדערט פערמערס. ארבייטער אין דער לאנד-ווירטשאפט און הויז־בעדינטע. גוטע בעלי-מלאכות, וואס זענען געניט אין זייער פאך, קענען שטענדיג פערדינען, פונדעסטוועגען דארפען זיי פאהרען נאר ווען זיי האבען בעקאנטע אין לאנד אדער ווען זיי האבען בעקומען גענויע ידיעות, אז זיי וועלען האבען ארבייט.

פריקאזטשיקעס, קרעמער, סקלארניקעס, פרויען, וואס ווילען ניט זיין דינסטען (ווי למשל גובערנאנטקעס, די וואס ארבייטען

אויף שרייב-מאשינען אָדער אויף'ן טעלעפאָן, קרעמערקעס, ניאנעס און דעסגל.) , ווי אויך פערזאָנען, וואס האָבען ניט קיין פאך אין האנד און זענען ניט פעהיג צו פראָסטע ארבייט , דארפען קיין קאנאדא ניט פאָהרען סיידען זיי האָבען געלד-מיטלען אָדער עס וואַרט אויף זיי א שטעלע .

זעלבשטענדיגע ווירטשאַפט .

עמיגראנטען, וואס האָבען אַ קליינעם קאפּיטאל, קענען ווע-רען זעלבשטענדיגע פערמערס , אומעטום קען מען פאר ניט קיין סך געלד קויפען איינגעאָרדענטע פערמעס מיט דער גאנצער בעל-הבית'ישקייט . דערהויפט איז פרוכטבאר דאָס לאנד אין מא-ניטאָבא, וואו דער טשערנאָזיאָם ליעגט אויף 3 און מעהר פוס די טיעף . וואסער פעהלט ערגעץ ניט . די וואס ווייסען ווי צו פיהרען מילך-ווירטשאפט און זענען גרייט אליין זיך צו פערנעהמען דער-מיט, קענען האָבען דערפון א שענעם פערדינסט . ווער עס וויל אין קאנאדא ווערען א זעלבשטענדיגער ערד-ארבייטער דארף האָבען אחוץ געלד אויף צו קויפען ערד נאך צו 12—10 רובל אויף א אקער ערד (א ענגלישער אקער איז 0,37 דעסיאטין, דאָס הייסט, הונדערט אקער זענען גלייך 37 דעסיאטין) . כדי צו ווע-רען א זעלבשטענדיגער פערמער דארף מען האָבען ניט ווייניגער ווי 2,000 רובל . איידער מען נעהמט זיך פיהרען א ווירטשאפט פאר זיך, דארף מען גוט בעקאנט ווערען מיט די אופנים פון ערד-ארבייט אין קאנאדא . מען דארף דערצו זיין אנ'ארבייטער א יאָהר—צוויי ביי א פערמער אָדער ביי אַ קאָלאָניסט . ערשט נאָכ-דעם, ווי מען האָט א יאָהר—צוויי געארבייט אלס געדונגענער ארבייטער און מען איז בעקאנט געוואָרען מיט די אופנים פון לאנד-ווירטשאפט אין לאנד, מיט דעם דאָרטיגען לעבען און מיט דער שפראך , קען מען אָנהויבען צו טראכטען וועגען ווערען א בעל-הבית פאר זיך . די, וואס האָבען גענוג געלד, לוינט בעסער

קויפען אנ׳איינגעאָרדענטע פערמע, איידער נעהמען אליין בעאר־ בייטען אוואלד שטיקעל ערד, וואָס דאָס קאָסט אסך געלד און מיה.

סוחרים מיט קאפיטאל קענען זיך פערנעהמען מיט וואלד־ געשעפט. דער צענטער פון דעם וואלד־האנדעל איז אָטאַוואַ.

דאָס ערד קויפען.

די קאנאדישע רעגירונג גיט אויף געוויסע בעדינגונגען כמעט אומעטום אומזיסט ערד. בעסער פאר אלץ איז נעהמען שטיקער ערד אין די פראָווינצען מאניטאָבא און די צפון־מערב׳־ דיגע טערריטאָריעס. אין די אנדערע פראָווינצען איז די ערד, וואס ווערט אומזיסט געגעבען, בעדעקט מיט וועלדער, און אויס־ האקען די בוימער און ריין מאכען די פעלדער קאָסט זעהר פיעל מיה.

אין די פראָווינצען מאניטאָבא און די צפון־מערב׳דיגע טע־ ריטאָריעס גיט די רעגירונג יעדער דערוואקסענעם מאנסביל (עלטער פאר 18 יאָהר) אשטיק ערד פון 160 אקער, לויט די פאָלגענדע בעדינגונגען: פאר׳ן אָבשרייבען די ערד צאהלט מען איין סך־הכל ארום 19 רובל, אָבער דאָקומענטען אויף דאָס שטיק ערד קען דער קאָלאָניסט בעקומען נאר ווען ער ווערט ענגלישער אונטערטאָן [3]). נישט שפעטער ווי א האלב יאָהר נאך דעם ווי די ערד איז אָבגעשריבען געוואָרען אויף׳ן עמיגראנט, דארף ער זיך בעזעצען אויף זיין שטיק לאנד און בעארבייטען א געוויסען חלק פון איהם. אין פערלויף פון דריי יאָהר איז ער, ווייטער, מחויב

---

[1]) ווערען ענגלישער בירגער אין קאנאדא, „נאַטוראליזירען" זיך, ווי מען רופט דאָס אָן, קען יעדער עמיגראנט, ווען ער זיצט שוין אין קאנאדא ניט ווייניגער ווי דריי יאָהר. די יודישע עמיגראנטען גיבען מיר אנ׳עצה נא־ טוראליזירען זיך, ווארום דעמאָלט בעקומען זיי אלע פאליטישע רעכט, גלייך ווי אלע ענגלישע בירגער אין קאנאדא.

צו פערבריינגען אויף זיין פערמע נִיט ווענִיגער ווי 6 מאָנאַטען אין יאָהר; אין פערלויף פון די 3 יאָהר דארף ער אָדער בעאַר-ביַיטען דעם גרעסטען חלק פון זיין לאנד אָדער האָבען ניט ווע-ניגער ווי 20 שטיק אייגענע פיה און אויסבויען פאר זיי שטאלען אויף ווינטער.

מען דארף וויסען, אז אזוינע פריַיע שטיקער ערד, וואס ווע-רען אומזיסט געגעבען, ליעגען אפטמאָל וויַיט פון דער אייזענ-באהן און פון מענשליכע ישובים. ווער עס וויל זיך ניט בעזעצען וויַיט פון מענשען, מוז דעריבער קויפען אָדער נעהמען אין ארענ-דע איינגעאָרדענטע פערמעס. פאר א אקער ווילד ערד צאָהלט מען אין מאניטאָבא פון 3 ביז 6 דאָלאר, אין מערב-קאנט פון 3 ביז 4 דאָל. בעארבייטע ערד קאָסט פון 5 ביז 25 דאָל. א אקער און נאָך טייערער. מען איז זיך נוהג אויסצאָהלען פאר די גע-קויפטע ערד ראטעס-וויַיז. ערד ארום שטעדט, וואָס טויג אויף גערטנעריַי, קאָסט פון 10 ביז 25 דאָלאר א אקער און נאָך טיַי-ערער.

אין בריטיש-קאָלומביא ווערען שטיקער ערד אבגעגעבען אומזיסט אויף דיזעלבע תנאים, וואָס אין מאניטאָבא, דארט איז אבער דאָס לאנד געבירגיג און בעדעקט מיט וועלדער. מען מוז דאָרט צוערשט ארויסנעהמען די קאָרטשעס פון די בוימען, און דאָס קאָסט פון 6 ביז 12 דאָל. אויף א אקער. דער סארט ערד ווערט פערקויפט פאר $2^{1}/_{2}$ דאָל. א אקער און טייערער.

אויך אין דער פראָווינץ אָנטאריאָ און די אנדערע פראָווינ-צען אין מזרח-טייל פון לאנד ווערען געגעבען אומזיסט נאָר שטיקער ערד בעדעקט מיט וואלד. דאָ גיט מען א פאָטער מיט קינדער 200 אקער ערד (ערטער-וויַיז נאָר 160 אקער), א דער-וואקסענעם מאנסביל, עלטער פאר 18 יאָהר, אדער א מאן און וויַיב אָהן קינדער 100 (ערטער-וויַיז 120) אקער, אויף פאלגענדע תנאים: אין פערלויף פון די ערשטע 5 יאָהר דארף מען אבריי-ניגען פון וואלד און פערזייען ניט וועניגער ווי צו 15 אקער פון יעדער שטיק ערד, יעדעס יאָהר דארף דערביי פערזייט ווע-

רען ניט ווענינער ווי צו 2 אַקער; דער קאָלאָניסט דאַרף זיך אויסבויען אַ שטוב ניט קלענער ווי 16 פוס אויף 20 (דאָס קאָסט פון 75 ביז 100 רובל) און ניט ווענינער ווי 6 מאָנאַטען אין יאָהר דאַרף ער פערברייננען אויף׳ן לאַנד ביי זיך אין פערמע. אין בעזונדערע אויסנאַהמס־פעלען קען דער קאָלאָניסט בעפרייט ווערען פון ערפילען די דאָזיגע בעדינגונגען.

אחוץ דאָס אומזיסטע שטיק ערד קען יעדער קאָלאָניסט בעקומען פון דער רעגירונג נאָך 100 אַקער צום מזומן-פּרייז 50 סענט (1 רובל) פאַר אַ אַקער.

ווי אין די אַנדערע פּראָווינצען ליעגען די אומזיסטע שטיקער ערד אויך אין אָנטאַריאָ ווייט פון מענשליכע ישובים. אַנ'איינגעאָרדענטע פערמע מיט 100 אַקער און מעהר ערד קאָסט פון 40 ביז 200 רובל אַ אַקער (דאָס הייסט פון 100 ביז 500 רובל אַ דעסיאַטין).

אין דער פּראָווינץ קוועבעק קאָסט ווילדע ערד פון 2 ביז 5 דאָל. אַ אַקער. בעאַרבייטע ערד קאָסט 20—30 דאָל. אַ אַקער צוזאַמען מיט די בנינים. פאַר 100—50 דאָל. אַ יאָהר קען מען נעהמען אַ פערמע אין אַרענדע. ווילדע ערד קען מען קויפען פון דער רעגירונג פאַר 50 קאָפּ' — 1,20 רובל אַ אַקער, מיט דעם תנאי צו קאָרטשעווען די בוימער, בעאַרבייטען די ערד און וואוינען אויף׳ן לאַנד. דאָס געלד ווערט בעצאָהלט אין 4 יאָהר אַרום נאָכ׳ן קויפען. אומזיסטע שטיקער ערד בעדעקט מיט וואַלד (100 אַקער) ווערען געגעבען יעדער דער׳זאַקסענעם (עלטער פאַר 18 יאָהר), וואָס נעהמט אויף זיך אויסבויען אַ שטוב און ריין־מאַכען אין פערלויף פון 4 יאָהר 12 אַקער ערד.

אין די אַנדערע פּראָווינצען (ניי־ברונסוויג, ניי-שאָטלאַנד, פּרינץ-עדוואַרד׳ס אינזעל) קען מען אויך בעקומען פון דער רעגירונג ערד אומזיסט אָדער אויף גוטע בעדינגונגען.

דִי יוּדִישֶׁע קָאלָאנִיֶעס.

אִין קאנאדא געפִינט זִיךְ א קלֵיינֶע צאָהל יודִישע קאלאָנִיס-טען. עס זענען פארהאן 3 יודִישע קאלאָניעס, וואָס צווֵיי פון זֵיי זענען זעלבּשטענדִיג, דאָס הֵייסט, זֵיי קומען אוים אָהן זַייטִיגע הִילף. אלע דרַיי קאלאניֶעס לִיגען אין דעֶר פראָוִינץ אסִינִיבּאיא (אין דִי צפון-מערב'דִיגע טעֶרִיטאריעס). דִי קאלאָניע הִירש לִיעגט 6 מַייל פון דעֶם טַייךְ מאאוז און 12 מַייל פון דער גרענִיץ מִיט דִי פעראֵיינִיגטעֶ שטאטען. דער קלִימאַט פון דעֶר קאָלאניע איז אַ גוטער, דִי ערד זעהר גוּט און פרוכטבּאַר, אויף דִי לאָנקעס וואקסט גוטע גראָז. אין דער קאָלאָניע זעֶנען פאַרהאן פִיעל בּרוּ-נענס, וואס גִיבּען א סךְ געֶשמאקע וואַסער. דעֶרהויפט זֵייט מען אין דער קאָלאָניע ווַייץ. דִי קאָלאָניע עקזִיסטִירט אַרום 12 יאָהר און עס יואווינען אין איהר נִיט מעהר ווִי 80 נפשות. דִי קאלאָ-ניע וואפּעלא געפִינט זִיךְ אין דעֶרזעלבּעֶר פראָווִינץ אַסִינִיבּאיאַ בַּיי דער גרויסער אייזענבּאהן. דִי קאָלאָניע האָבּען אין יאָהר 1894 געגרִינדעט 20 פאַמִילִיעס, וואָס האָבּען געהאַט אייגענע קאַפִּיטאלען און האָבּען זִיךְ געקענט בּעגעהן אָהן זַייטִיגע הִילף איצט לעבּען אין דער קאָלאָניע 36 פאַמִילִיעס. דִי גרעֶסטע יוּדִישֶע קאָלאָניעֶ איז קאַפּעל (Qu'Apelle), בַּיי דעֶר סטאַנציעֶ קאַפּעל. זִי אִיז געגרִינדעט שפּעטעֶר פאַר דִי אנדערע, אין דִי יאָהרען 1901—2, אין אָנהויבּ זענען אהִין געקומען 365 עֶמִיגראַנטען, אַהעלפט פון זֵיי האָט בּאלד פערלאָזען דִי קאָלאָניע, און אִיצט געפִינען זִיךְ אִין איהר 56 פאַמִילִיעס (אַרום 160 פערזאָן). דִי קאָלאָנִיסטען בּעקומען שטִיצעֶ און האלטען נאָךְ גאנץ ווַייט פון ווערען זעלבּשטענדִיג.

לעבענס-מיטלען.

צולעצט ברייגגען מיר איניגע ידיעות וועגען לעבענס מיטלען אין קאנאדא.

וואס ווייטער צו מערב-זייט, קאסט לעבענס-מיטלען ארץ טייערער. די גרעסטע מקחים זענען אין ברויטיש קאלומביא. פיש קאסט זעהר ביליג אין קאנאדא, און איז אומעטום פארהאן א סך. טיי ווערט זעהר פיעל געברויכט. מיר ברייגגען די מקחים פון די נויטיגסטע זאכען, אין סענטען (א סענט — 2 קאפ.):

		אין מזרח און צענטר פון קאנאדא	אין בריטיש-קאלומביא
רינדרש-פלייש	1 פונט	17—8 סענט	18—10 סענט
קאלב-פלייש	„ „	15—8 „	18—12 „
קעז	„ „	16—12 „	24—18 „
פוטער	„ „	25—18 „	35—20 „
קאווע	„ „	40—25 סענט	
רייז	„ „	6—4 „	10—5 „
וואורסט	„ „	12—10 „	15—12 „
צוקער	„ „	6—3½ „	7—5 „
טיי	„ „	50—25 „	60 „
ברויט	2 „	6—4 „	8 „
אייער	1 דוצענד	40—15 „	60—20 „
מעהל	25 פונט	75—50 סענט	
מילך	א טעפיל	8—5 „	20 „
קארטאפעל	א בושעל	80—50 „	

(א ענגלישער פונט איז גלייך $1\frac{1}{8}$ רוסישע פונטען; א בושעל — 1,4 טשעטווערי.)

די פרייזען פון דירות זענען די לעצטע יאהרען זעהר גע-געשטיגען. אין די שטעדט צאהלט מען פאר א הויז פון 4 ביז 6 צימערן: אין די מזרח-פראווינצען—14—7 דאל. א חודש, אין מאניטאבא און אין די צפון-מערב'דיגע טעריטאריעס 15—10 דאל.,

(אין וויניפעג 25—15), אין בריטיש-קאָלומביא 15—8 דאָל. אין ניי-ברוינשוויג זענען דירות פיעל טייערער. פאַר אַרבייטער זענען פאַרהאַן ווענינ דירות. די וואָס בעזעצען זיך אין נייע ערטער קויפען זיך דאָס רוב אַ פאַרטיג הולצערנעס הויז. וואָס נעהמט זיך פונאַנדער, קען שטוקער-וויי אַריבערגעפיהרט ווערען און צו-זאַמענגעשטעלט ווערען אויף'ן נייעם אָרט. עס זענען פאַרהאַן פאַבריקען, וואָס בויען אזוינע הייזער פון וועלכער מען וויל גרויס. אַ קליין הייזיל פון 2-3 צימערן קען מען האָבען פאַר אַ רובל 300.

אין די שטעדט קען מען זיך איינדינגען אויף קעסט און דאָס קאָסט: אין די מזרח-פּראָווינצען 4—3 דאָל. אַ וואָך, אין מאַניטאָבא $5^1/_2$—$3^1/_2$ דאָל., אין די צפון-מערב'דיגע טעריטאָ-ריעס און אין בריטיש-קאָלומביא פון $3^1/_2$ ביז 6 דאָל. אַ וואָך.

אַ גאַנצער אַנצוג פאַר אַן'אַרבייטער קאָסט אין קאַנאַדאַ 10—8 דאָלאַר (אין קוועבעק און אין בריטיש-קאָלומביא ביז 15 דאָלאַר), אַ פאָר הויזען—3—$1^1/_2$ דאָלאַר (אין קוועבעק און אין בריטיש-קאָלומביא ביז 4 דאָלאַר). שטיוועל קאָסטען פון 1 ביז $2^1/_2$ דאָלאַר, דעסגלייכען אַ הוט.

פון אַלעם דעם, וואָס איז געזאָגט געוואָרען אין ביכעל, איז שוין קלאָר, נאָר מיר חזר'ן עס נאָך אַ מאָל איבער, אַז פאַהרען קיין קאַנאַדאַ דאַרף נאָר דער, וואָס איז שטאַרק און וואָס קען און וויל אַרבייטען. דער עמיגראַנט דאַרף גרייט זיין אַ סך און שווער צו האָרעווען, דערהויפּט די ערשטע פאָר יאָהר. באַלד ווי ער קומט צו פאָהרען, דאַרף ער קיין אַרבייט ניט אויסקלויבען. ער דאַרף אויסנוצען די ערשטע געלעגענהייט עפּעס צו פערדינען, וואָרום קיין אַרבייט וואַלגערט זיך ניט אויף די גאַסען. גרויסע שכירות בעדייט נאָך ניט, אַז עס זענען פאַרהאַן ווענינ אַרבייטער: ווען מען צאָהלט אַ סך, איז עס גיכער אַ סימן, אַז דאָס לעבען איז דאָרט טייער. מען דאַרף ניט פויל זיין נאָכפרעגען זיך ביי

געניטע מענשען, דערהויפּט ביי די ספּעציעלע אגענטען און אין די ספּעציעלע אנשטאלטען, נאר צוגלייך דארף מען זיך גוט היטען בשעת'ן וועג און אויף'ן ארט און זיך ניט פערלאזען אויף עצות פון פרעמדע מענשען, וואס מען ווייסט זיי ניט און מיען קען זיי ניט,

פּרייז 3 קאפּ'